

BRANCHEUDVALGET FOR FRØ

Danish Seed Council

Axeltorv 3, 1609 København V

14. juli 2023
NEM

Landbrugsstyrelsen
planter&biosikkerhed@lbst.dk
J.nr. 23-3060-000016

Frøbranchens bemærkninger til EU-Kommissionens forslag til forordning om produktion af og handel med frø og andet planteforneringsmateriale.

Brancheudvalget for Frø har modtaget høringen fra Landbrugsstyrelsen 6. juli 2023.

Brancheudvalget for Frø har læst EU-Kommissionens forslag til ny forordning for produktion og handel med frø mv. På den baggrund har vi en række foreløbige bemærkninger.

Helt overordnet finder vi forslaget fornuftigt og relativt balanceret. De væsentlige grundprincipper om sorters identifikation (SES), værdiafprøvning, sortslisteoptagelse, certificering og kontrolforanstaltninger, er medtaget i forslaget – og det finder vi fornuftigt. At der foreslås en forordning, som afløsning for de mange direktiver, er positivt, da der hermed sikres en ensartet implementering i medlemslandene. Forslaget lægger op til forenklinger og gennemsigtighed, hvilket vi støtter.

Det generelle – og naturlige krav – om at nye sorter skal have forbedrede egenskaber for at kunne optages på sortsliste og dermed kunne markedsføres, finder vi særdeles fornuftigt, fordi systemet med forbedrede sorter er til gavn for landmænd og forbrugere, foruden at det giver en sund konkurrence på frømarkedet.

I frøbranchen ønsker vi frihed under ansvar og markedsdrevet udvikling, hvilket vi ser som garanten for en innovativ udvikling af sorter, der f.eks. kan levere på klima-, biodiversitets- eller miljøudfordringer. EU-Kommissionens forslag giver forhåbentlig mulighed for, at denne udvikling fortsættes især set i sammenhæng med det samtidige forslag om de nye præcisionsforædlingsteknikker. De to forordningsforslag om hhv. PRM og om NGT skal ses i sammenhæng.

Forslagets mulighed for salg direkte til slutbrugere undtages fra lovgivningen. Det kan åbne for et stort og ureguleret marked med eksempelvis direkte websalg. Dette er et bekymrende tiltag, som kan underminere frømarkedets troværdighed, foruden at der ingen kontrol vil være med oprindelse, planteskadegørere, uønskede frø mv.

Det er særdeles bekymrende, at forslaget åbner for, at der kan markedsføres frø, som ikke lever op til samme krav til identitets- eller kvalitetskrav, som det frø, der nu udgør grundlaget for fødevarer- og foderforsyningen. De nuværende frødirektiver har bevist deres værdi med konstante forbedringer af eksempelvis udbytter og resistensegenskaber gennem de seneste 50 år. Det er helt afgørende – ikke mindst i forhold til nutidige krav om klima- og miljøegenskaber – at dette grundlag ikke forringes eller undermineres.

Der åbnes for uklar markedsføring af bevaringssorter, hvilket giver anledning til bekymring, fordi der ikke i forslaget fremgår klare afgrænsninger af, hvilket materiale der er tale om. Da dette materiale ikke skal leve op til de almindelige krav for sortsregistrering og certificering, mener vi at kategorien bør betegnes som 'materiale' og ikke sorter.

Markedsføring af såkaldt heterogent materiale kan underminere det eksisterende sorts-system, da mængden af ukontrolleret frø på markedet vil stige. Heterogent materiale kan nu også være konventionelt, hvilket vi finder uhensigtsmæssigt foruden, at der med en markedsføringsmulighed følger en indirekte blåstempling af kvaliteten af sådant materiale, hvis der påsættes officiel etiket, hvilket kan lede en køber til at tro, at materialet lever op til generelle standarder for certificering. Det er nødvendigt, at der indføres begrænsninger i mængder, regioner mv., hvor markedsføring af sådanne niche kategorier kan finde sted. Brancheudvalget for Frø insisterer på, at naturligt heterogene arter, som græsser og kløvere, helt skal undtages fra denne markedsføringsmulighed.

Forslagets regler for DUS for økologiske sorter er problematisk for både ensartethed og selvstændighed, hvis der tillades helt op til 20 % off-types. Konsekvensen kan blive, at sorter for nemt kan optages på sortslisten, og der åbnes for snyd. Der bør være helt samme SES-krav til økologisk forædlede sorter som til konventionelle.

Der er dog fokus i forslaget på at planteformeringsmateriale med lavere identitets- eller kvalitetskrav også skal leve op til plantesundhedskrav og kontrolforanstaltninger, selvom de endnu er uklare.

Det nugældende princip om, at nye sorter skal optages på sortslister for at kunne markedsføres, videreføres heldigvis i forslaget. Brancheudvalget for Frø støtter princippet, og den nye mulighed for at vurdere forskellige sorters bæredygtighedsegenskaber. Værdiafprøvninger har vist sin berettigelse for markedet, og 'bæredygtigheds-elementet' (VSCU) kan hjælpe landbrugere med at vælge sorter med f.eks. ønskede udbytte-, resistens- og/eller tørkeegenskaber. Det er positivt at der åbnes for individuelle/regionale/nationale løsninger på dette felt.

Der foreslås også at godkendte virksomheder kan udføre en række kontrolopgaver under offentlig tilsyn, hvilket vi støtter. Denne mulighed sikrer, at opgaverne løses billigt og mest smidigt i forhold til virksomhedernes aktiviteter. I den forbindelse skal det sikres, at omfang og omkostninger af offentlige kontrolforanstaltninger skal vægtes mellem forskellige kvaliteter af frø.

EU-Kommissionen foreslår, at der indsamles statistik hvert femte år for frøarealer og produktion fra alle medlemslande. Der mangler en fornuftig og troværdig statistikindsamling på EU plan, så det ser vi gerne, men det skal sikres, at indsamlingen og behandlingen af statistikker bliver troværdig og konstant og på årsbasis.

Af forslaget fremgår at frø der opformerer i DK til eksport ud af EU, ikke er omfattet af forordningen. Det er vigtigt at denne produktion af især havefrø (spinat til frø mv.) fortsat kan udføres i Danmark.

Forslaget stiller krav til import af frø, hvor der skal etableres ækvivalenskrav. Det finder vi fornuftigt. I det hele taget finder vi, at der fokuseres på at forhindre/mindske uregelmæssigheder/snyd, og at EU fortsat skal være verdens frøkammer, hvilket er særdeles positivt. Klare regler og fornuftig kontrol giver systemet troværdighed.

Generelle bemærkninger

Forslaget er en ramme, som senere skal fyldes ud af gennemførelsesforordninger. Det er derfor ikke muligt at vurdere alle aspekter på dette stadie. Det er vigtigt, at erhvervet inddrages aktivt i udformningen af gennemførelsesforordningerne.

Et væsentligt aspekt med forordningen er, hvilket kvalitetsniveau, der lægges på tværs af EU, for eksempel med maksimalt indhold af uønskede arter eller krav til renhed/spireevne. Brancheudvalget for Frø ønsker et højt bundniveau så tilliden og troværdigheden fastholdes. Samtidig er det vigtigt, at fastholde fleksibiliteten mht. værdiafprøvninger, således at der ved introduktion af eventuelle nye tests for bæredygtighedsegenskaber både tages hensyn til omkostningsbyrden samt relevansen af de specifikke afprøvninger for det specifikke marked.

Brancheudvalget for Frøs ovenstående, overordnede bemærkninger er baseret på en første vurdering af forslaget. Der vil være behov for at give yderligere, detaljerede kommentarer til specifikke elementer og artikler i forordningsforslaget.

Brancheudvalget for Frø stiller sig gerne til rådighed for uddybning af de nævnte emner, og for det videre arbejde med fremtidssikring af fornuftige rammebetingelser for produktion og markedsføring af frø i EU.

Med venlig hilsen

Nils Elmegaard
Sekretariatschef